Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭҢСИЭЛИ

Намуулуһун хаҕыата • 335 сыл алдьыннаҕы 5 күнүгэр тэриллибит

2003 с.
От ыйын
15
күнэ
оптуорунньук
№ 85
(9247)

МИХАИЛ КАСЬЯНОВ — САХА СИРИГЭР

Аа спыт нэдиэлэ ураты суолталаах түгэнинэн Российскай Федерация Правительствотын председателэ Михаил Касьянов Дьокуускайга Үһүк Хотугу Сир уонна Арктика проблемаларыгар Сэбиэт мунньаҕар кыттыыны ыла кэлбитэ буолла. Республика бэчээтиттэн сылыктаах көрдөххө, Россия иккис киһитэ балтараа сүүсчэкэ арыалдьыттаах кэлбит, маны таһынан киин хаһыаттар журналистара бааллар.

Мунньах түмүгүнэн Хотугу кыраай олоҕун-дьаһаҕын чэпчэтэр кэккэ этиилэри боротокуолга киллэрдилэр, республика иэһин саахылааһын, 2004 сыллааҕы бюджеттэр икки ардыларынааҕы сыһыаннаһыылар, Саха сирин транспортнай инфраструктуратын сайыннарыы, пенсиялары анааһыҥҥа ороҕуоннааҕы коэффициеннары учуоттааһын о.д.а. улахан суолталаах боппуруостар таарылыннылар.

Манна даҕатан эттэххэ, сүүрбэччэ сыл анараа өттүгэр Михаил Касьянов Госпланҥа үлэлиир кэмигэр Чокурдаахха кэлэ сылдьыбыттааҕа, онон Саха сирин усулуобуйатын быһа барыллаан билэрэ көһүннэ. Кылгас пресс-конференцияҕа Правительство председателэ генеральнай прокуратура «Сибнефть» уонна «Юкос» компаниялар салайааччыларын тутан-хабан эрэллэригэр бэйэтин санаатын маннык биллэрдэ: «...Экономическай хабааннаах буруйу оҥоруулларга быһаччы хайан кэбиһэри аһары тыйыс миэрэнэн ааҕабын». Оттон генеральнай прокуратура Россия олигархаларын хайдах да Президент Путин сөбүлэҥэ суох чыычыйдаабат буолуохтаах. Онон сотору кэминэн дьон санаата икки аҥыы хайдыһыан сөп: сорохтор олигархалары үтүрүйүүнү өйүөхтэрэ, сорохтор көмүскэһиэхтэрэ.

Саха үгэһинэн улахан ыалдьыппыгыар мамонт муоһун уонна киис саҕыннаҕы бэлэхтээтилэр, ол аата аны тымныы аанаан турдаҕына кэлэ сылдьаар диэтэхтэрэ.

Бэйэ информ.

Улуус нэһилиэктэригэр

ДЬОН САНААТЫН, КЫҺАЛҔАТЫН ҮЛЛЭСТЭР

От ыйын 9-10 кк. «Нам улууһа» МТ баһылыга Корякин Д.П. уонна баһылыгы тутууга солбуйааччы Петров В.Р. Арбын, Фрунзе, Көбөкөн нэһилиэктэригэр бара сырыттылар. Манна даҕатан эттэххэ, улуус дьаһалтатын үлэһиттэрэ 4 хайысханан арахсан нэһилиэктэргэ сылдьыталаатылар.

Хамыыһыйа бу уһук дэриэбинэлэргэ олох-дьаһах, оттоһуҥҥа, кыстыкка бэлэмнэнии хайдаҕын билистэ. Сүрүн болҕомто социальнай хайысхалаах объектар (оскуолалар, оҕо саадтара, балыыһалар о.д.а.) кыстыкка бэлэмнэрин көрүүгэ уурулунна. Ол курдук бастаан Арбыҥҥа, онтон Фрунзеҕа уонна Көбөкөҥҥө сырыттыбыт.

1. АРБЫҤҤА...

Арбын фельдшерскай-акушерскай пуунугар Иванова А.П. көрүстэ. Эргэ бальыыһа дьиэтэ кыраасканан сэргэхсийэ быһыытыйбыт, ол эрээри кэккэ проблемалар бааллара билиннэ. Фельдшер халаат, инструмент тийийбэтин, сухожаровой ыскаап, вакцина уҥарга кыра холодильник суохтарын, туалеттара халаан уута кэлбитигэр устан хаалбытын туһунан кэпсээтэ. Ону таһынан бальыыһа күрүөтэ-хаһаата оҥоһулла илигин, эргэрбитин бэлиэтиэххэ наада. «Суһал көмө» сулууспа үлэтэ быстар мөлтөҕүттэн, сибээс куһаҕаныттан фельдшер иккитэ Маймаҕа бөһүөлэгэр сатыы тахса сылдьыбыт.

Онтон оҕо саадын туруга мөлтөх, онто-манта эмэҕирбит, тэллэйдэммит, онон капитальнай өрөмүөҥҥэ наадыйар. Ол эрээри бу суолта харчы көрүллүбэтэҕинэн кыра өрөмүөн ыытыллар буолбут. Быйылгы дьылга күрүөтэ уларыйара, туалета көһөрүллэрэ, кирилиэһэ саҥаттан тутуллара күүтүллэр.

Быйылгы үөрэх дьылыгар Арбын орто оскуолатыгар 67 оҕону 18 учуутал үөрэппит, 4 оҕо оскуоланы бүтэрбит, КГЭ туттарбыт. Оскуола өрөмүөнүгэр «Эҥсиэли-строй» тэрилтэттэн Аммосов И.П. салайааччылаах биригээдэ тахсыбыт. Биригээдэ оскуола кырыыһатын, муостатын, акылаатын уларытыахтаах, истиэнэтин көннөрүөхтээх, ДВП илиистэринэн бүрүйүөхтээх.

Үүт туттарыы тэтимнээхтик бара турар. «Илгэ» потребительскай обществоҕа дьон-сэргэ үүтү көхтөөхтүк туттара сылдьар. Ол туоһутунан күҥҥэ 1,5 т үүтү туттараллара буолар. Кыра дэриэбинэҕэ бу куһаҕана суох көрдөрүү. Арбын нэһилиэгэ 160 т туттарыахтааҕыттан 70 т туттара охсубут. Корякин Д.П. Арбын нэһилиэгэр үүт туттарыыга эбии квота ананыан сөптөөҕүн ыйда.

Киэһэ 11 чаастан түүн 1 чааска диэри хамыыһыйа нэһилиэк баһылыгын Д.В.Бугаевы, хаһаайыстыбалар, общественнай түмсүүлэр салайааччыларын о.д.а. дьону кытары көрсүстэ, улуус үлэтин-хамнаһын, кыстыкка, оттоһуҥҥа туох соруктар туралларын билиһиннэрдэ. Ол кэнниттэн мустубут дьон бэйэлэрин олохторун-дьаһахтарын, проблемаларын туһунан санааларын үллэһиннилэр. Нэһилиэнньэ паром билиҥҥи курдук үстэ буолбакка, нэдиэлэҕэ түөртэ-биэстэ сылдьара буоллар диэн баҕа санаалаахтар. Намҥа бардахтарына паром барыта массыына буолан дьон, таһаҕас баппаттар эбит. Аны айылҕа харыстабылын үлэһиттэрэ нэһилиэнньэни бэйэлэрин күөллэригэр сүгүн балыктаппакка сордообуттар. Уу таһар массыына суһаллык наадатын кэпсээтилэр. Үүт сыаната быйылгы дьылга хайдах буоларый диэн ыйытыы биэрдилэр. Корякин Д.П. этэринэн, быйылгы дьылга үүт сыаната үрдүүрэ күүтүллүбэт. Нэһилиэнньэ ОДьКХ үлэтинэн астымматын биллэрдэ. Арбыҥҥа хонон баран сарсыҥҥытыгар Фрунзеҕа бардыбыт. Хонукпар түспүт ыалым саха үгэһинэн ыалдьыгы үчүгэйдик көрүстэ. Собону араастаан буһаран, оҕуруот аһынан күндүлээтилэр. Айылҕа биэрбит баайын туһанан, балыктаан, булгаан уонна хороҕор муостааҕы, сиспэй сиэллээҥи иитэн, оҕуруот аһын үүннэрэн быр-баччы олороллор эбит.

Д.ОСИПОВ

Улуус киинэ — улуус сиэркилэтэ

ТҮРГЭН ТУТУУ, ТУПСАҔЙ КӨСТҮҮ

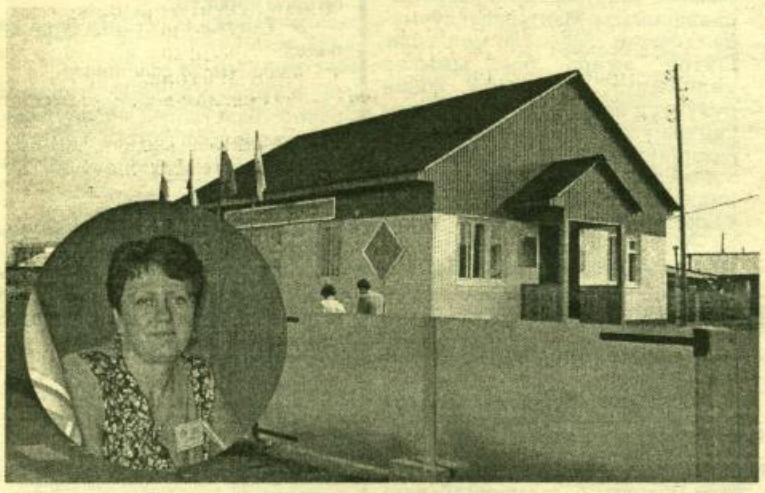

Улуус киинигэр икки ый иһинэн тупсаҕай оҥоһуулаах дьиэ дьэндэс гыммытын дьон-сэргэ көрө соһуйда, кэрэхсээтэ. Кырдьык даҕаны биһиги улууспутугар оннооҕор чаһынай дьиэлэри төһө да түүннэри-күнүстэри мөҕүстэллэр, итиччэ кылгас кэмнэ силигин ситэрэ иликтэр. Бу дьиэ хаһаайката, «Энергосбыт» Намнааҕы учаастагын начальнига Т.В. Маслова кэпсиириэн, өссө Ленскэйгэ халаантан алдьаныы содулун туоратыыга анаан Санкт-Петербурга таҥыллар дьиэлэри бэлэмнээбиттэрэ. Онтон ордон хаалбытын «Якутскэнерго» акционернай компаниякаа хардарыта ахсаан суотугар 10 дьиэни биэрбиттэр. Онтон биһиги улууспутугар аан бастакынан таҥыллан үлэҕэ киирдэ. Баччаанна диэри «Энергосбыт» улуустааҕы учаастагын үлэһиттэрэ Намнааҕы ЖКХ куортамнаан олорор дьиэтиттэн биир хоһу куортамнаһан, олус кыараҕастык үлэлии олорбуттара. Онон кинилэр урут дьиэлэммиттэрэ өйдөнөр.

От ыйын 25 күнүгэр маннык дьиэ Горнай Бэрдьигэстээҕин «Энергосбыт» үлэһиттэригэр, онтон Уус-Алданна, Хаандыгаҕа о.д.а. тутуллан үлэҕэ киириэхтэрэ. Намна дьэндэйбит дьиэни Дьокуускайга олохтоох Модут нэһилиэгиттэн төрүттээх үлэһиттэр таҥнылар. Уопсай иэнэ 9х11,5 метрдээх, туспа гаһынан оттуллар, онуоха эбии толору хаа ччыллыылаах дьиэ, саарбаҕа суох, улуус киинин биир кэрэ көстүүтүнэн буолуоҕа.

Биһиги корр.

Бэрээдэк оҕо сааска чинэтиллэр

ОҔОЛОРБУТУГАР БОЛҔОМТОНУ КҮҮҺҮРДҮӨХХЭ

От ыйын 8 күнүгэр Хатырык нэһилиэгэр М. Кокарева салайааччылаах, сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар улуустааҕы комиссия эппиэттиир секретара М. Ядрихинская, комиссия чилиэннэрэ улуустааҕы үөрэх управлениетын методиста В. Иванова, опека, попечительство специалиста, улуус мунньаҕын депутата Ф. Баишева, нарколог-быраас А. Петров састаптаах бөлөх Хатырык нэһилиэгин баһылыга Н. Слепцову, специалиста М. Заровняеваны, улуус мунньаҕын депутата А. Куличкинаны, дьиэ кэргэн киинин салайааччыта Д. Ядрихинскаяны, Хатырык орто оскуолатын специалистарын кытта сүбэ мунньах ыыттылар.

Ол курдук Нам улууһугар ыам ыйын 22 күнүгэр улуус баһылыга Д. П. Корякин дьаһалынан тэриллибит саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар комиссия туһунан кэпсэтии барда. Буруйу оҥоруулуу сэрэтиигэ доруобуйа харыстабылын, культура, үөрэҕирии о.д.а. тэрилтэлэр күүспүтүн түмэн программаны, үбүлээһин балаһыанньатын оҥоруохтаахпыт, семинар ыытыахпыт диэтилэр. Муниципальнай тэриллии өттүттэн бэйэни салайыныыга олоҕуран нэһилиэктэр комиссияларыгар улахан болҕомтоны уйдаран, ол курдук оҕолор буруйу оҥоруулларын миэстэтигэр дьүүллээн, көрөн-истэн, саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар нэһилиэк комиссиялара буруйу аччатыыга эппиэтинэстээхтик үлэлииллэригэр, ханнык баҕарар административнай миэрэ, ыстараапталаһыҥҥа тиийэ тутталларыгар кыах биэрэр сорук туруорунан үлэлии сылдьабыт диэн улуустааҕы комиссия чилиэннэрэ иһитиннэрдилэр.

Хатырыктааҕы дьиэ кэргэн киинин салайааччыта Д. Ядрихинская эппитинэн, быйыл учуокка 2 оҕо турбутуттан оскуоланы бүтэрэн учуоттан уһуллубуттар, «группа риска» 24 оҕо баар, олору кытта үлэлэһэргэ КДН оруола үрдүүрэ үчүгэй, ол курдук бу күн кэпсэтиигэ ыҥырыллыбыт 24 төрөппүттэн 8 эрэ кэлбит, онон оҕолоругар кыһаллыбат, саатар муньахха да сылдьыбат төрөппүттэргэ ыстараапталыыр санкцияны туттуохха наада.

Нарколог А. Петров маннык ис хоһоонноохтук эттэ: «Хатырыктар бу боппуруоска улахан болҕомтону уурууоххутун наада. Быйыл оскуола оҕолоро бензини сыырҕаабыттара, билигин барыта тохтоон, өйдөөн сылдьалларыттан уоскуйумуохха наада, арыгы иһэччилэр аҕыйаҕа суохтар эрээри, Намҥа кэлэн эмтэммэттэр, хата «сахалыы» диэн көҥүлэ суох специалистарга эмтэнэллэр үһү. Оннук буолуо суохтаах. Намнааҕы наркологическай кабинекка атын улуустан тиийэ кэлэллэр. Аны күһүн Хатырык оскуолатыгар кэлэн үлэлиирбэр нэһилиэк активистара хас биирдии оҕону кытта өйдөтөр-сэрэтэр үлэҕэ былааннаргытын, ньымаларгытын бэлэмниэххит диэн эрэнэбин.»

Альбина КУЛИЧКИНА
Хатырык

Бүтүүтэ бэчээттэниэ

АҔЫЙАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Өр сылларга тохтотулла сылдьан баран от ыйын 9-12 күннэригэр Дьокуускай куоракка дьахталлар 4-с республикатааҕы спартакиадалара ыытылынна. Барыта 14 улуус кыттыыныы ылла. Биһиги улууспут хамаандата бу спартакидаҕа көхтөөхтүк кыттан 9 миэстэни ылла. Дьахталлар бүтүгэй көрдөрүүлээхтэр, ол курдук бинтиэпкэнэн ыгыыга хамаанданан 3 миэстэни ылылар. Биирдиилээн дьахталлар көрдөрүүлэрэ куһаҕана суох, ол курдук 4-с №-дээх детсад үлэһитэ А.П. Кутукова бинтиэпкэнэн ыгыыга 3 миэстэни, остуол теннисигэр Е.В. Староватова 2 миэстэни ылылар. Спорт ветераныгар Т.И. Чекуроваҕа республикатааҕы спорт комитетын грамотата туттарылынна. С.П. Колосова Президент иһинээҥи дьиэ кэргэн уонна оҕо комитетын грамотатынан наҕараадаланна.

2004 сылга аны үрдүкү кылаас үөрэнээччилэрин уонна студенткалар спартакиадалара буолуоҕа. Онтон дьахталлар республикатааҕы 5-с спартакидалара 2005 сылга былаанаанар.

Биһиги улууспут хамаандата түмсүүлээхтик кыттыбытын иһин тэрийээччилэр улуус дьаһалтатыгар грамота туттардылар.

В. РЫКУНОВА

ЫАЛ ЫРА САНААТА — ДЬИЭ ТУТТУУТА

(Биир темаҕа үс интервью)

Улуус баҺылыгын тутууга уонна промышленноска солбуйаччы Виталий Романович Петрову көрсөн улууска туох тутуулар бара туралларын, үлэ-хамнас туругун, атын да салаа үлэлэргэ туох саҥа хамсааҺыннар баалларын тустарынан ыйыталастым. Онуоха маннык ис хоҺоонноох кэпсэтии таҕыста.

-Виталий Романович, улуус баҺылыгын солбуйааччынан ананан үлэлэбитиҥ сыл аҥарын кэриҥэ буолла. Үлэ ханнык салааларынан дьарыктанаҕын, туох чопчу эбээҥинэстэрдээхчиний?

В.Р.: Үлэ салааларын тыырсыыга тутуу, өрөмүөн үлэлэрэ, гаастааһын, транспорт, сибээс, уот ситимэ, ЖКХ, суол тутуута, олохтоох промышленность иһин эппиэтинэс миэхэ сүктэриллибитэ. Онон ити салааларга үлэлэһэбин. Ыксаллаах быһыы-майгы үөскээтэҕинэ, онуоха отдел уонна комиссия үлэлэрин сүрүннэһэбин.

-Билигин улууска туох-ханнык объектар тутулла туралларый уонна хайа болдьохто бүтэриллиэхтэрин сөбүй?

В.Р.: Инвестиционнай бюджет суотугар 220 миэстэлээх НПК студеннара олорор уопсай дьиэлэрэ тутулла турар. Быйыл бу объекка 9 эрэ мөлүйүөн үп көрүллүбүтэ. Ити суума ититтэр систематын оҥоруурга, тартарыыга тиийбэт. Суоттаан таһаарыы түмүгэр 46 мөл. солк. баар буоллаҕына, бу объект үлэҕэ киирэр туруктаах. Республика Государственнай Мунньаҕар (Ил Түмэҥҥэ) народнай депутаппыт Нь. С. Тимофеев тус бэйэтин көҕүлээһининэн киэҥ ыҥырыылаах сүбэ мунньах ыытыллыбыта. Мунньахха үөрэх, үп уонна тутуу министерстоларын эппиэттээх үлэһиттэрэ кыттыыны ылбыттара. Уопсайынан, бу уопсай дьиэни тутуу туһунан кэпсэтии президент В.А. Штыровка кытта көтөҕүллүбүтэ. Онон правительство да, президент да таһымнарыгар биллэр тутуу буолар. Инвестиционнай бюджеттан көрүллүбүт ити 9 мөл. солк. эбии 21,4 мөл. солк. булан бу уопсайы быйыл күһүн үлэҕэ киллэрэр туһунан быһаарыы ылыммыппыт. Уопсайы тутар бэдэрээтчит «Северотехторг» ООО генеральнай директора М.Н. Матвеев итиччэ суума эбии булулуннаҕына, объеҥы сыл бүтүүтэ госкомиссияҕа туттарар кыах баарын туһунан ити сүбэ мунньахха этэн турар.

-Иннээ ҕынан, хантан, кимнээх, төһө үбү булан биэриэх буолбуттарай?

В.Р.: Улуус дьаһалтата республика үрдүкү салалталарын кытта үлэлэһэн, кредит боппуруоһун быһаартарыахтаах. Уопсай дьиэни гаастааһыҥҥа улуус тэрилтэлэрин күүстэрин туһаныахпыт уонна эбии подстанцията суох электроэнергиянан хааччыйыы техническэй усулуобуйатын уларытары ситиһиэхпит. Үөрэх министерствота технологическай оборудованиелары уонна уу таһар массыынаны булууга үбү булуохтаах. Ити суумата 3 мөл. солк. тэҥнэһэр. Тутуу министерствота 4-с кварталга инвестиционнай бюджеты саҥалыы көрөн, үп-харчы боппуруоһун быһаарсарга уонна тутуу хаамыытын кытаанах хонтуруолга ылан, объект сыл бүтүүтүгэр комиссияҕа туттарылларын ситиһиэхтээх. Онон улуус дьаһалтата үөрэх, тутуу министерстволара эппит тылларыгар турдахтарына, бу объект быйыл үлэҕэ киириэ этэ.

- Өссө туох тутуулар баалларый?

В.Р.: Ил Түмэн депутата Н.И. Румянцев бэйэтин үбүгэр Нам селотугар автовокзал дьиэтин тутуутун саҕалаата. Эмиэ быйыл үлэҕэ киллэрэр соруктаах. Маны эҕэрдэлиэххэ эрэ сөп.

«Үтүө дьыала» хамсаһын сүнньүнэн Партизаҥҥа оҕо саада, библиотека, Никольскайга начальнай оскуолаҕа салҕаһын, Хамаҕаттаҕа 2 №-дээх оҕо саадын ситэрии, начальнай оскуоланы тутуу, Нам гимназиятыгар спортивнай саалаҕа сылдьыһар ичигэс көрүдүөрү оҥоруу, Модукка культурнай-спортивнай киин, Фрунзеҕа кулууп, Көбөкөҥнө оҕо саадын тутуулара ыытыллаллар. Бөтүҥнэ культурнай-спортивнай киини тутуу саҕаланыахтаах. Матырыйаалынан хааччыллыы атахтамматыҥына, ити объектартан үгүстэрэ үлэҕэ киллэриллиэхтээхтэр.

- Виталий Романович, хайыы үйэ кыммут кылгаан, тыммыт уһаан эрэ. Хонон турдах аайы кыстык чугаһаан иһэр. Маныаха бэлэмнэнии үлэлэрэ төһө бара туралларый?

В.Р.: Капитальнай өрөмүөнү ыытыыны үбүлээһин сыл аайы аччыы турар чинчилээх. Быйыл Түбэ оскуолатын өрөмүөнүгэр 1,5 мөл. солк. көрбүттэрэ. Онно үлэ бара турар. Маны таһынан Салбаҥ оскуолатыгар 500 т.с., Арбын оскуолатыгар 450 т.с. үп көрүллүбүтэ. Педколледж оскуола-саадыгар 250 т. с. өрөмүөн ыытыллыахтаах да саҕалана илик. Нам селотуҥ 7 №-дээх оҕо саадыгар100 т. с. үлэ барыахтаах.

- «Юбилейнай» маҕаһыын таһынааҕы оҕо комбинатын поликлиникаҕа уларытан тутуохха диэн этии баара. Ол хайдах быһаарылынна?

В.Р.: 140 миэстэлээх оҕо комбинатын дьиэтин көҥдэйө баарынан баар. Поликлиникаҕа хайдах да сөп түбэспэт, элбэх уларытыы наадатын иһин бэбиэскэттэн уһуллубута. Оҕо саадын быһыытынан тутуохпутун баҕарабыт да үп суох. Уопсайынан да правительство оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолор учреждениеларын тутууга үбү адьас көрбөт. Ол түмүгэр 1 №-дээх «Солнышко» оҕо саада сабылынна, манна иитиллээччилэри село атын саадтарынан тарҕатарга күһэлиннибит. 1 Хомустаах тутуллан иһэн тохтотуллубут оҕо саадын дьиэтин 40-50 миэстэлээх оскуола-саадка кубулутан туттарар баҕалаахпыт. Онуоха бырайыага саҥалыы оҥоһуллуон наада. Быйыл 3-с кварталга инвестиционнай бюджет былааныгар киллэртэрэн көрөөрү анньыһабыт. Маныаха народнай депутаппыт Нь.С. Тимофеев көмөлөһүө диэн эрэнэбит. Барыта этэҥҥэ буоллаҕына, эһиилгиттэн тутуутун саҕалыа этибит. 2 Хомустаах оскуолатын 90 миэстэлээх кубулутан саҥалыы бырайыактыахха наада. Үөдэйгэ 120 миэстэлээх оскуоланы тутуу бырайыага оҥоһулунна.

3. «ТУТУУ КЭҤИЭҐИН ҮП СУОҐА КЫАҺЫЛЫЫР»

Өр сыллар усталарыгар Нам селотугар культурнай-спортивнай комплексы тутуу туһунан айдаарабыт ахан да, туох да хамсаһын тахса илик. Бу объект тутуутун инвестиция нөҥүө кэпсэтэ сылдьыбыт. Маныаха «АЛРОСА» акционернай компания тутуурга салаатын директорын солбуйаччы Ю.И. Винокуров биһиэхэ тахсан билсэ сылдьыахтаах. Бырайыага билигин да ситэтэ суох. Ол үрдүнэн 80 мөл. солк. суумалаах тутуу буолара саҕаланар.

- Виталий Романович, тутуу туһунан түмүктүоххэ, салгыы эн сүрүннүүр атын салааларгар аҕараччылары сэҥээрдэр туох саҥа баарын кэпсиэҥ этэй?

В.Р.: Атын да салааларга улахан хамсаһын суох. Ол барыта үбүлээһинтэн тутулуктаах. Бастаан утаа үп көрүллүбүт курдук кумааҕыга суруллар — төһө да биһиги наадыйыыбыт саҕа буолбатар. Ылан туттар саҕана, аҥарыттан аҥара сарбыллыбыт буолан иһэр. Холобурга гааһы киллэриини ылан көрүөҕүҥ. Бастаан 60 мөл. солк. үп көрүллүбүтэ. Онтукпутун сарбыйан 31 мөл. оҥорбуттара. Үгүс кэпсэтии, эккирэтиһии, туруорсуу түмүгэр 61,5 мөл. солк. үбүлээннибит. Туту да ууран туран итиччэ суумалаах үлэни сыспакка-соспокко толоро охсуохпутун наада.

Гааһы киллэриинэн дьарыктанар тэрилтэлэрбит балаһыанньалара балачча тубуста. «Намгазстрой», «Якутгазстрой» ааспыт сыллардааҕы иэстэрин толору төлөстүлэр.

Быйылгыттан саҕалаан 1 Хомустаахха гааһы киллэрии күүскэ барыахтаах. Ыаллары, объектары бары 100 % гаастаналларын ситиһиэхтээхпит. Үөдэйгэ гаас турбата тардыллыахтах. Дьокуускай куоракка ыытыллыбыт күрэххэ (тендергэ) «Ленагаз» тэрилтэтэ кыайыылааҕынан тахсыбыта. Онон Үөдэйгэ тириэрдиллэр гаас турбатын бу тэрилтэ ыытыаҕа. Искраҕа гааһы киллэриэхтээхпит. Онуоха АГРС, ГРП туруоруллан таҥыллыахтаахтар. Наада буолар матырыйаала, оборудованиета булуллан турар. Бөтүҥ нэһилиэгэр турба тардыллар. Манна эмиэ гааһы уталыппакка киллэрдэрбит диэн баҕалаахпыт. Бастаан оскуолаҕа киириэ этэ. Итинтэн салгыы турбаны Хатырык диэки тардыллыахтаах. Нам селотун Нэлэгэр микроойуонугар 6 км усталаах газопровод тардылынна. Аны Көҥчү микроойуоҥҥа тардарбыт хаалла. Онон бу салааҕа хамсаһын син барар, ити үп баар буолан.

Хатырык сэлиэнньэтигэр 2 км усталаах уулуссалары асфальтан бүрүйүү үлэтэ саҕаланна. Маныаха 6 мөл. солк. үп көрүллүннэ. Үлэни суолу оҥорор, өрөмүөннүүр Намнаҕы ГУП (А.С. Федоров) иилиир-саҕалыыр. Маймаҕа-Түбэ суолун оҥоруурга 2,5 мөл. солк. көрүллүннэ. Уруккуттан бу үлэни «Быйаҥ» АО (Р.Е. Окороков) ыытар.

Сибээспит туруга тупсарын бэрт өр кэтэстибит. Билигин да өссө кэтэһэргэ тиийэбит. Сотовой сибээс диэни өссө бэс ыйыгар боруобалаабыттара. Онуоха Үөдэйгэ эбии база баар буолуохтааҕа быһаарыллыбыта. Аны көҥүл ылары ситиһиэххэ наада. Телефоннай цифровой сибээс дьыл 3-с кварталыгар киирэрэ былааннаммыта. Мантыкпыт суумата ботуччу соҕус: 150 мөл. солк. Онтон аҥара бэс ыйыгар төлөммүтэ. Атырдьах ыйын бүтүүтүн эргин оборудованиены таҥыы үлэлэрэ саҕаланыахтара, балаҕан ыйыгар ситэриллиэҕэ. Маны тэҥэ саҥа 400 телефон точката киллэриллиэхтээх. Кабелэ соторутааҕыта аҕалыллыбыта. Сүрүннээн «Север» микроойуоннарга киллэрэр соруктаахпыт. Кэлбит кабель барыта саҥа линиялары тардыыта туттуллуохтара.

-Биирдиилээн ыаллар дьиэ туттуулларыгар тугу этиэҥ этэй?

В.Р.: Бу боппуруоска быһаччы үлэлэһэ сылдьар салайааччылары В.Е. Потаповы, Т.А. Кондратьеваны кытта кэпсэтиилэргин аахпытым. Билиҥҥи балаһыанньабытын сөпкө сырдаппыттар этэ. Онон эбэн этии суоҕун кэриэтэ. Республика правительствотын аадырыһыгар улахан хом санаалаахпыт. Дьыл баччатыгар диэри табаарынай кредити биэрии, үбүн-аһын быһаарыы туһунан дьаһалы таһаара илик. Дьэ уонна хамсатыылаах үлэ хайдах барыаҕай? Ити түмүгэр «Дьулуур» олорор дьиэ-уот фондата биэрбит иэһин хомуйуунан дьарыктанарга эрэ күһэлиннэ. Тутуу матырыйаалын батарыыга посредник быһыытынан үлэлэһэр. Сыана тутуу матырыйаалыгар тохтоло суох үрдүү турар. Итини туормастаһан чэпчэтэр кыах, бырааб биһиэхэ суох. Аны уһаайба бэриллиитин туһунан. Уһаайба сирин быһан биэриэх иннинэ уот ситимэ, гаас турбата, телефон кабелэ о.да. ханан, хайдах тардыллыахтаахтарын үөрэтэн, чинчэйэн баран бэриллиэхтээх. Ол биһиэхэ кыайтарбат. Ол дьиэ туттааччыларга эбии түбүгү аҕалар, материальнай ночоокко да тэбэр. Нэһилиэктэр дьаһалталара бу көтүтүүну төһө кыаллларынан быһаара сатыахтарын наада.

Арба да, өссө биир түгэни көтүппүппүн. Владимир Афанасьев салайааччылаах «Айантранс» ООО тэрилиннэ. Сыала-соруга: улуус иһин нэһилиэктэрин уонна киин куоракка дылы дьон сырыытын хааччыйыы. Билигин 4 сүүрэр автобустаах. Онно кэлии-барыы сыаната сүрүннэниэ дии саныыбыт. Түмүккэ кыра да, улахан да үлэ-хамнас боппуруоһун быһаарыы барыта үбүлээһинтэн тутулуктаах диэн этэбин. Итини норуот өйдүөх тустаах.

Кэпсэттэ
Григорий ЭВЕРСТОВ

Санаа тумулуга

ТАПТАЛ БААР ДУО?

Таптал.. Күүстээх иэйии. Алыптаах абылаҥ. Таптал — олох аргыта. Ол курдук таптал ананар айгыр-силик айылҕаҕа, тулалыыр дьоҥҥо-сэргэҕэ, араас туттар малга-салга, төрөөбүт төрүт сиргэ-уокка, минньигэс ийэ тылга уонна ыра, баҕа санааҕа. Таптыыбын күн күбэй ийэбин, амарах аҕабын, бииргэ төрөөбүт оҕолорбун, сөрүүн сүөгэй курдук сүрэҕи-быары сөрүүргэтэр ийэ тылбын, талыыталба Тааттам сирин, Саха сирин сайаҕас дьонун, Өлүөнэ эбэм сүүрүгүрэр ыраас уутун, күөх нуоҕай мутукчанан симэммит айылҕам барахсаны уонна сырдык, ыраас ыра санааларбын... Таптыыбын...

Оттон бу орто дойдуга икки утарыта турар дьоҥҥо, кыыстаах уолга дьиҥ таптал диэн баар дуо? Эбэтэр бэйэ бэйэҕэ истиҥ сыһыан уонна биир киһиэхэ өйүгүнэн-санааҕынан «ылларыы» эрэ кинилэри арыаллыыр дуу? Таптал күүһэ туохха сытарый? Бу ыйытыыларга сөптөөх хоруй ылаары, бу санааларга биир түмүк оҥостоору Граф Биэрэгинээҕи училище студеннарыттан ыйыталастым уонна ону эһиги дьүүлгүтүгэр таһаарабын.

Мин биэрбит ыйытыыларым:

1. Таптал диэн эн санааҕар тугуй?

2. Бастакы көрүүттэн таптал диэн дьиҥ баар дуо?

3. Эн тапталын?

4. Олоҕуҥ аргыһын хайдах оҥорон көрөҕүн?

5. Тапталлаахтарга баҕа санаан?

Нида III., 24 саастаах:

1. Уоллаах кыыс икки ардыларыгар убаастаһыы, өйдөһүү баар буоллаҕына, ол таптал. Таптал — киһи тылынан кыайан эппэт чувствота.

2. Баар дии саныыбын.

3. Истиҥник саныыр табаарыстаахпын.

4. Киһи киһини тас дьүһүнүттэн көрөн таптыа суохтаах. Өйдөөх, үчүгэй сыһыаннаах, таҥнарбат, чиэһинэй, ыраас дуһалаах.

5. Бэйэ бэйэбитин өйдөһүн, кыыһырсыман!

Алена Т., 17 саастаах:

1. Күүстээх санаа, иэйии.

2. Таптал киһи аайы баар.

3. Суох.

4. Күүстээх санаалаах, өйүүр, чөл олоҕу тутуһар, тылынан-өһүнэн баай уонна миигин таптыахтаах.

5. Утары санаата суох доруобайдык, дьоллоохтук олорун!

Аял III., 17 саастаах:

1. Таптал диэн барыта.

2. Суох ини.

3. Баар.

4. Убаастыыр, хаһаайыстыбаннай, чөл олохтоох, үчүгэй

5. Тапталлаахтарга бары үчүгэйи.

Октя III., 20 саастаах:

1. Таптал диэн — уол уонна кыыс тапталлара.

2. Суох.

3. Ол кистэлэҥ.

4. Мин тапталым ыныырык ыраас, романтичнай, кыраһыабай, крутой, чиэһинэй буолуохтаах.

5. Дьоллоох буолун!

Алексей В., 17 саастаах:

1. Таптал — икки өйдөһөр дьон. Бу — ыарыы.

2. Баар. Умнуллубат түгэн.

3. Доҕордоохпун.

4. Мин бэйэм курдук юмордаах, өйүүр, өйдүүр, чөл олоҕу тутуһар.

5. Уһун улахан тапталы, иннникини санаан!

Лидия В., 18 саастаах:

1. Таптал — истиҥ иэйии.

2. Буолуон сөп.

3. Истиҥник, күндүтүк саныыр табаарыстаахпын.

4. Чөл олохтоох, ыраас дуһалаах, кэрэ майгылаах.

5. Эҥиэхэ баҕарабын уохтаах тапталы, умнуллубат түгэннэри.

Ыйытыыларбар сөптөөх соҕус хоруйу ыллым эрээри, саарбахтыыр санаам баһыйар. Таптал баара буолуо дуо диэн бэйэбэр иккиһин ыйытыы биэрэрбэр тиийэбин. Эдэр ыалларга баҕарыам этэ, сүүс сүүскүүттэн өйөнсөн, эрэнэн, итэҕэйэн, өйдөһөн иэримэ дьиэҕитин, истиҥ сыһыаннытын, чөмчүүк таас кэриэтэ күндү оҕолоргутун, харыстаан!

Оксана ПОТАПОВА

Учуутал — уус чулуута

ҮТҮӨНҮ-КЭРЭНИ ҮТУМНУУР ДЬОН

Хатырыкка киһи кэрэхсиир үтүө үлэһит дьоно үгүстэр. Онтон үһулуччу киэн туттар дьоннорбутунан кэргэннии Анна Кирсановна Романова уонна Софрон Семенович Лугиновтар дьиэ кэргэннэрэ буолар. А.К. Романова, С.С. Лугинов уонна кинилэр кыыстара, СГУ доцена, ф.н.к. ,омук тылын факультетын декана Заморщикова Л.С. дьиэ кэргэнинэн оҕону, ыччаты иитэр-үөрэтэр үлэҕэ олохторун холбоон 100 сылын анаабыттара быйыл туолар.

Үрдүк үөрэҕи бүтэрээт да Хатырык оскуолатыгар ананан кэлиэхтэриттэн А.К. Романова, С.С. Лугинов ханна да харыс халбарыйбакка 40-тан тахсалыы сыл үгүс элбэх көлүөнэ ыччаты үөрэттилэр, иитти-лэр. Анна Кирсановна олохха саҥа туох сонун тахсарын тута хабан ылан туттар, туһанар уонна ону атыттарга тириэрдэр, кэпсиир, үөрэтэр, көҕүлүүр үтүө хаачыстыбалаах кэрэ киһи.

Анна Кирсановна оҕолору үөрэтэрин таһынан «Группа здоровья» диэн ийэлэргэ анаан бөлөх тэрийэн, нэдиэлэҕэ иккитэ, биир харчы хамнаһа суох, үлэтин чаһын кэннитэн лекция оҥороро. Манна араас сүбэлэри, оҕуруот аһын хайдах үүннэрэри, харайары, хайдах ас астанарыгар, кэнсиэрбэлииригэр тиийэ, доруобуйаҕын хайдах көрүнэри, эмтэнэри, эмтээх оттору хомуйарга, хаһаанарга, наукаҕа туох саҥа арыйыылар баалларын, доруобуйаны көннөрөргө ханнык прибордар айыллыбыттарыгар тиийэ кэпсиирэ. Эмтээх оттору хайдах аска туттары сүбэлиирэ. Бэйэтэ ас астаан аҕалан амсатара.Бэйэбит эмиэ ас астаан аҕалан рецепт атастаһарбыт. Эмтээх оту хомуйа саас, сайын, күһүн бөлөҕүнэн мустан барарбыт.

Өссө сүүрбэччэ сыллааҕыта биһиэхэ үксүбүтүгэр оҕуруот аһын сиэмэтин арааһын булан ыһыҥ, үүннэриҥ диэн биэртэлиирэ. Ол саҕана килиэп, ас-үөл маҕаһыынҥа сыаната чэпчэки, оҕуруот аһын соччо сии үөрэммэтэх буолан, салааты сиэн баран саха киһитэ соччо аһаабат аһа эбит диэн сирэрбит. Редискэни аһара үүннэрэн мастытан, сиэмэлээн кэбиһэрбит. Оҕурсуну, помидору аһара отун быспакка үүннэрэн аҕыйах аһы ыларбыт.

Дьиэ сибэккитин арааһын отростоктарын биэртэлиирин, сибэккилэрбитин буорун таппакка эбэтэр умнан уу куппакка өлөртөөн да кэбиһэрбит сорохтор. Калифорнийскай чиэрбэлэри булан аҕалан түҥэтэлиирэ, ону хам тоҥорон эбэтэр аччыктатан өлөртөөн кэбиһээччилэр эмиэ баарбыт.

Ол да буоллар киһи сыыһатыттан эмиэ үөрэнэр. Кэлин Анна Кирсановнаттан сүбэлэтэн, кинигэттэн интэриэһиргээн да аҕаран кыра кыралаан опытыран испиппит.Онон бу рынок буолуохтааҕын эрдэттэн сэрэйбит курдук Анна Кирсановна биһигини эрдэттэн бэлэмнээбит, көҕүлээбит, үөрэппит эбит диэн биһиги киниэхэ махталбыт улахан.

Маннык үтүө дьоннору кытта биир дэриэбинэҕэ олорон оҕуруот аһын, сибэккини үүннэрбэт буолуохха хайдах да сатаммат курдук. Хатырыкка оҕуруот ыспат ыал олох суоҕун кэриэтэ.Сүдү улахан махтал дэриэбинэ иһигэр водопровод тартарбыт салайаччыларга, үлэһиттэргэ. Сылын аайы Хатырыкка оҕуруот аһын арааһын үүннэрэр буолан иһэллэр.

Холобура, аҥардас помидору да ылан көрүөҕүҥ. Манна тутум саҕа карлик помидортан, киһи хаптайан көрөр икки миэтэрэттэн тахса уһун умнастаах помидордарга тиийэ көрүөххэ сөп. Бу помидордара сорохторо хаптаҕас саҕа кыралар, сорохторо төгүрүк, ньолбуһах, бөлулахан киһи сутуругун саҕа улахан помидордары көрөн бэркиһиэҕиҥ. Ону таһынан бу помидордара араас дьүһүннээхтэр, сорохторо уот кыһыллар, сорохторо лимон курдук саһархайдар, сорохторо өһөх харанга кыһыл, оранжевайдар, олбуор аайы атын-атын суортары, бары бэйэ-бэйэлэригэр маарыҥнаабат, ураты суортары ыһаллара киһини сөхтөрөр.

Сорох кыһамнаһылаах үлэһит хаһаайкалар олбуордарын иһигэр сайынын биэдэрэтээҕэр улахан тыквалар, аһара уһун астаах лагенория, физалис, топинамбур, патиссон, кукуруза, кабачки араас суорда, баклажан, биэрэс арааһа, подсолнечник, онтон да атын киһи үөйбэтэх-ахтыбатах араас эмтээх, приправа отторун дэлэйдик үүннэраллэр.

Биһиги Хатырыкпытыгар сайын аайы үгүс дьиэ тэлгэһэлэригэр, хаһаайыттар түүҕэ-үчүгэйгэ тардыһар кэрэ дуураалаахтарын туоһулаан арылы кустук араас өҥүн санатар эҥин эҥэлгэ дьүһүннээх сибэккилэрэ силигилии үүнэллэр.Саталлаах, үлэһит илиилэр боростуой хара буортан маннык эҥин дьикти, көрүөхтэн кэрэ сибэккилэри үүннэрэн таһаарадларын көрөн аһан иһэр киһи дуураһыын үөрэр, сүргэлиин көтөҕүллэр.

Маны таһынан оҕуруот аһын кэнсиэрбэлиир, сир аһыттан барыанньа, джем араас көрүҥүн оҥорорго, өрүс, күөл балыктарын соҕотуопкалаан, астаан-үөллээн таһаарар сыах аһыллара буоллар улууска сүрдээх элбэх үп киириэ этэ, үлэ миэстэтэ да тахсыа эбит.

Барыласка икки урукку улахан мас оскуола, маҕаһыын, элбэх дьон олорор дьиэлэрэ иччитэх (киһи туһанарыгар сөптөөх эрээри) тураллар. Манна овощехранилищелаах, булуустаах сыах арылыннар, чугас эргин кырата 10-ча дэриэбинэттэн да кэлэн балык, отон, хаптаҕас, оҕуруот аһын арааһын туттарарга олус табыгастаах сир. Бу дэриэбинэнэн аанан гаас тардыллан кэлиэхтээх.

Эр дьон өттө бары балыксыт, булчут аатталаахтара. Дьахтар аймах өттө оҕуруотчут, сир аһын хомуйарга бастыҥнар. Сүрдээх элбэх хаппыыстаны, моркуобу, сүбүөкүлэни үүннэрэр баһаһынай хаһаайыстыбалар да баалларын.

А.К. Романова, С.С. Лугинов дьиэ кэргэнин туһунан төһө баҕарар элбэҕи, интэриэһинэйи суруйуохха сөп, ол эрээри ол барыта хаһыакка баппат. Кинилэр тустарынан хаһыат анал үлэһиттэрэ өссө да суруйуохтара, үөрэммит да оҕолоро кэпсиэхтэрэ диэн эрэнэбин.

Кыраһыабай да кыраһыабай, мааны да мааны учуутал быт барахсан, бар дьону кэрэни кэрэхсиргэ көҕүлүүр, үтүөҕэ уһуйар, үчүгэйгэ угуйар кэрэ киһибитигэр Анна Кирсановнаҕа, эрэллээх киһигэр, киэҥ билиилээх-көрүүлээх, үлэһит-сүрэхтээх Софрон Семеновичка, оҕолоргутугар, аймах-билэ дьоҥҥутугар кытаанах доруобуйаны, үөрүү-көтүү аргыстаах дьоллоох-соргулаах олоҕу баҕарабыт.

Мария КОРЯКИНА,
Хатырык

Мин маннык этиилээхпин

ГРАФ БИЭРЭГЭ КӨЙГӨ БӨҺҮӨЛЭК БУОЛБАТЫН

Бэс ыйын 26 күнүнээҕи хаһыат нүөмэригэр «Холобур буолар үлэ» ыстатыйабар тахсыбыт хас да аҥаһы көннөрө таарыйа, суруллубутуу кэпсэтэргэ кэккэ биричиинэлэр ыйаллар. Ол курдук Граф Биэрэгин 60 сыллаах үбүлүөйүн темата маҥнайгыттан араас санааны үөскэппитэ. Уларыйа турар кэһилиэннэҕэ, оннооҕор олохтоохтор дэриэбинэ историятын үчүгэйдик билбэттэр, араастаан кэпсииллэрэ булкуйар, үчүгэй матырыйаал да суоҕа мэһэйдиирэ чуолкай. 1942 с. күһүн бүтэһик борохуотунан тымныыга, өрүс туран эрдэҕинэ кэлбит көс дьоно эрэйдээхтэр кыстыктарын булаат, кыстаан баран саас сылааска, сайын саҕаланыыта тутууну саҕалаабыттара саарбаҕа суох. Маныаха чугастааҕы Кыһыл Дэриэбинэ, Аппааны, Нам, Бөтүҥ дьоно өйдүүр эбэтэр кыттыыны ылбыт буоллаххытына, ахтыыгытын Хатыҥ Арыы дьаһалтатыгар Кутяркин В. Г. тиксэрэргитигэр этиэм этэ.

Ханнык баҕарар тутуу маҥнайгы кирпииччэ эбэтэр акылаат түспүт күнүттэн, эбэтэр бүтэн үлэҕэ киирбитин кэннэ тутуллубута ааҕыллар. Төһө да речниктар туппут бөһүөлэктэрэр буолбутун иһин, 60 сыл устата элбэх киһи-аймах тоҕуоруста, олорон ааста гынан баран, ууга барар буолан, Арбын курдук, көһүүгэ наадыйар диэн кэпсээн тарҕана сылдьыбыттаах. Улаханнык ороскуотурбакка, 60 сылга анаан сэргэ дуу, стела эбэтэр өйдөбүнньүк доска да турдаҕына син буолуо этэ. Манна дэриэбинэни тутуспут дьон аатталарын булан суруйар киһи - бэйэтэ туспа үлэ. Туох иһин музейдаахпытый, архитектурнай отдел эмиэ баар буолбатах дуо? Дьаһалта үлэһиттэрэ, олохтоох депутаттар үбүлүөйдэргэ болҕомтолорун ууран былааннаах үлэни ыыталлара эрэйиллэр.

Ааспыт ыстатыйаҕа үөһэттэн иккис абзац ортотугар «бастыҥ ведущайдар А. Н. Сивцев» эрэ дэммит, С. М. Павлов, Э. С. Софронова, Нь. П. Федорова ааттара суруллубута көтүтүллүбүтүн эбэн ааҕыҥ. Гастроллуур бөлөх Кыһыл Дэриэбинэҕэ уонна Нам Даадарыгар сырытта диэн эбэн биэрэбин.

Культура киинэ Саҥа Дьыллары, кыһыны атаарыыны уонна Кыайыы күүн олус тэрээһиннээхтик, киэҥ программалаан, элбэх киһини хабан ыыппытын бэлиэтиир наада. Активистар бары сувенирдарынан, кыһыны атаарыыга грамоталарынан, конкурстарга I, II, III степеннээх дипломнарынан наҕараада ланан үөрбүттэрэ, астыммыттара. Манна Гусевтар, Федоровтар дьиэ кэргэннэрэ, А. Н. Хастаева, А. Е. Федорова, Ф. С. Протодьяконова, Т. П. Николаева, Т. И. Колесова, А. Н. Сивцев, бастыҥ частушкаһыт оҕолор Саина Гоц, Сардаана Семенова, Настя Дорофеева, «Весна-красна» - Варя Ларионова үчүгэйдик кыгтыбыттара. Элбэх күрэхтээх спортивнай оонньуулларга түөлбэлэр көхтөөхтүк күрэхтэспиттэрэ. Симэхтээх атынан Юрий Гусев оҕолорду дуоһуйа хатааһылаппыта. Лицей, детсад, туспа кыһыны атаараллара үгэскэ кубулуйбут. Аан бастаан нуучча сарафанын конкурса ыытыллыбыта. «Пирог - наш лакомый кусок» конкурска бастыҥ кулинардарынан Т. И. Колесова, Ф. С. Протодьяконова, Е. И. Третьякова аатталаннылар, «Юный кулинар» номинацияҕа Федорова Марина бастаабыта.

Кулун тутар 8 күнүнээҕи «Это было, было...» дьахталлар конкурстарыгар ордук тэрээһиннээхтик кыттан детсад коллектива (сал. Дорофеева Л. М.) «60-с сс. ретромода», лицей триота (сал. Баишева А. Н.) кулинарнай конкурска 1 миэстэ, ветераннар 3 мисэтэ буолуталаабыттара. Аҕалар күннэригэр интернациональнай дьиэ кэргэннэр аҕа баһылыктара Александр Степанов, Иннокентий Баишев, Николай Софронов кыгтыбыттара. 4-с түөлбэттэн Е. А. Протопопов бастыҥ спортсмен, ырыаһыт, активист быһыытынан село аҕаларыгар үтүө холобур. Биэчэри Л. В. Петрова, Нь. П.Федорова, Ю. М. Федорова үнкүүнэн киэргэппиттэрэ. Затон сылын аайы КВН конкурсугар үчүгэйдик бэлэмнэнэр. Лицей уонна оскуола педколлектива, үөрэнээччилэрэ туспа хамааннанан кыгтан муус устарга көрөөччүлэри көччүтэн тураллар. Лицей хамаандатын сылын аайы энтузиаст-учуутал Л. М. Христофорова эрчийэр, оскуолаттан С. М. Павлова, С. П. Румянцева КВН жанрын бастыҥнара. Ол гынан баран лицей олус элбэх культурнай, спортивнай мероприятиелара мэһэйдээн, КВН хамаандата улууска үчүгэйдик гастроллаабат, үлэтин кыайан көрдөрбөт. Бу оскуолаҕа эмиэ сыһыаннаах.

784 киһилээх интернациональнай Граф Биэрэгэ быйыл аан бастаан буолбут Доҕордоһуу ыһыаҕар Намҥа бэс ыйын 11 күнүгэр кыттыбыт делегацията уопсай түмүккэ Нам с. кэнниттэн 2-с миэстэ буолбута. Үлэ күнэ түбэһэн, күүстээх тыал түһэн киһи олус аҕыйах этэ, Аны туран күүтүүлээх парадпытыгар национальнай көстүүм хааччахтаан кыттыан баҕалаахтар да кэлбэтэхтэрэ, Хамаҕатта, Бөтүҥ биирдии, биһигиттэн 3 эрэ киһи парадтаабыттара, хата оҕолорбут эбиллэн балаһыанньа ыраатыы аҕай курдуга. Оннооҕор Үөдэй, 1 Хомустаах, Никольскай, Партизан омуктара олох да кэлбэтэхтэрэ олус сымса. Инникитин тэрийээччилэр ыҥырыы билиэттэри дьону сөпкө талан ыыталлара ирдэнэр. Буоллуоҕа 3 хонук иннинэ председатель С. Д. Кобякова бу политическай суолталаах тэрээһиҥҥэ харчыта быһаарылла илик диэн соһуппута. Туох да диэбит иһин, билиҥҥи кэмнэ омуктары кытта эппиэттээх үлэҕэ баар эрэ 2-3 мероприятиеҕа көрүллүөр үп уталыгыыта суох быһаарыллыан сөп этэ. Тус-туспа ыһыахтарга, улуустааҕы, зональнай мероприятиеларга куруук харчыны «хайыгар» спорт, ветераннар сэбиэттэрэ, үөрэх отдела о.д.а. патриотическай, интернациональнай тыыҥҥа ыччаты, дьону иитээччилэр биирдэ буолбут доҕордоһуу түһүлгэтин суолгатын намгаталлара араас санааны үөскэтэрэ чуолкай. Бу ыһыахха кымыс атыыламмата, соҕотох ас атыылааччы кэлэн абыраан турар. Ыалдьыттар 5 чаас ыллаат-туойаат, дэлби тоҥон, титирээн төннүбүттэрэ.

Доҕордоһуу ыһыаҕар түһүлгэни киэргэтиигэ олус үчүгэй тэрээһиннээх Бөтүҥ делегациятын бэлиэтиэм этэ. Кинилэргэ улахан көмөҥү, өйөбүлү оҥорбут уопуттаах партийнай-советскай үлэһит, бастыҥ коммунист уонна дьиҥнээх лидер, нэһилиэк ветераннарын сэбиэтин председателэ М. Ф. Кугданов, М. Аммосов эдьиийин кыыһа Л. П. Алексеева кэргэнинэн кыттыбыттара идэйнэй суолталааҕа чахчы. Модуттар делегациялларыгар үлэ ветерана, нэһилиэк биир бастыҥ үлэһит ыалын ийэтэ Тамара Ли кыттыбыта кэрэхсэбиллээх.

Граф Биэрэгэр бастыҥ дьиэ кэргэттэр элбэхтэр. Кинилэртэн саамай талааннаахтара А. М. Шадрин, М. А. Жиркова оҕолорунаан, А. Ж. Борисова уолунаан ситиһиилээхтик кыттан сыаналаах бэлэхтэринэн бэлиэтэннилэр. Таарыйа эттэххэ, биһиги лицейбитигэр элбэх омук бэрэстэбиитэллэрэ баалар, ол эрээри культура киинин үлэтигэр кыттыбаттар, ыһыах курдук национальнай бырааһынньыкка нэһилиэккэ сылдьыбаттарын бэлиэтиир наада, саатар депутаттарбытын маннык түгэҥҥэ дьону кытта көрбөппүт хомолтолоох. Улуус мероприятиеларыгар, чуолаан ыһыахха, чөл олоҕу пропагандалааһыҥҥа олохтоох дьаһалта социальнай үлэһитэ, солбуйаччылара дьону кытта үлэҕэ сүрүн болҕомтолорун туһаайалларын эрэйэр сорук элбэх да, үлэтэ, тэрээһинэ кыайтарбат.

Биһиги бөһүөлэкпитигэр элбэх чөл олохтоох дьиэ кэргэн, ыччат баар. Лицейгэ чөл олоҕу пропагандальыр былааннаах үлэ сөпкө барарын билбэт буолан, дэриэбинэ аҕыйах иһээччитигэр бальйтаран арыгыһыттар дэриэбинэлэрэ диэн баһан, бальйан, «саба бырааҥан» этээччилэр үгүстэр этэ. Кэтээн көрдэхпө, дьыала оннук буолбатах эбит. Дэриэбинэ аайы тахсар быһылааннар син биирдэр. Кэлии-барыы элбэх буолан, туораттан кэлэн «ыалдьыттаабын» баара мэһэйдиир, чугастааҕылар хардарыта өйдөһөллөрө-өйөһөллөрө уолдьаста. Кэлэр өттүгэр ис кыаҕы сөпкө туһанан, бастыҥнарга сылдьар лицейи өйөөн, киин оҥостон, дьону кытта үлэҕэ интернационализмы өрө тутан, Граф Биэрэгин культуратын киинэ үлэтин тупсарар былааннаах.

Ф. Н. ЛУКИНА, культура үлэтин ветерана

Ааспыт үйэ саҥатыгар граф Игнатьев борохуота маннык кэлэн тиксибит буолуон сөп

ДЬОН ТУҺУГАР ҮЛЭЛИИБИТ

Аптека үлэтэ ууступунан, түбүктээҕинэн элбэх билиини, тулууруирдиир. Аны рынок кэмэ үөдүйэн сыыдам сырыыны, киириини-тахсыыны, сатабылы, түргэн туттууну ирдиирэ саарбаҕа суох. Биһиги улууспут ыарыһахтара босхо эминэн хайа да улуустааҕар быдан элбэхтик туһаналлар. Эми босхо ылар дьон билэллэр - аҥардас ылыыга төһөлөөх элбэх кумааҕы толорулларын, көрөн сөҕөллөр. Сорохтор наһаа элбэх бириэмэ барар диэн кыйахана сыһаллар. Дьиҥэр, ити көстөр эрэ үлэтэ. Бу кэнниттэн ыарыы көрүҥнэн сыымайданыыта, күн аайы ааҕыллан тиһиллиитэ, хас сиргэ отчуоттааһына баар. Дэлэҕэ телевидениенэн биллэриэхпит дуо? Туһанын, эмтэниҥ. 2001 с. 17682 рецебинэн эми босхо бэриллибитэ, 2002 с. 30744 рецебинэн ыарыһахтарга 2 төгүл чэпчэтии оҥоһуллубут, аптека үлэһиттэригэр 2 төгүл үлэ элбэбит.

Государственнай аптека үлэтэ манан бараммат. Биирдиилээн дьоҥҥо, киин бааныыһаҕа, нэһилиэк пуннарыгар анаан бэрт элбэх эмп оҥоһуллар. Стерильнай, хаанҥа, тымырга кутуллар эмтэр олус кичэйэн оҥоһуллаллар. Ыраахын, хаачыстыбатын көрүү эмиэ элбэх сыраны ылар, үлэни эрэйэр. 2002 с. оҥоһуллар эмп ахсаана 17250-нэ тиийбит, лиитэрэнэн ыллахха, 8700. Ол аата 9 тонна эмп. Санааҥ көрүҥ, кутуллубут эмп баара-суоҕа 10, 30, 50 мл, элбээбитэ 1 стакан буолааччы. Хайдах курдук сөҕүмэр эмп суураллары, кутуллары, иһитэ суулуллары. Көрүҥэ эмиэ элбэх, 82-гэ тиийэр.

Аптекаҕа туох барыта ааҕылларын туһунан истэн билэргит буолуо. Биһиги аптекабыт үчүгэй үлэтэ биир сыыппараттан көстөр. Ханнык баҕарар атыылыыр тэрилтэ табаар сыанатыгар эбиилээх. Холобура, рынокка кытай табаарын сыанатын быһа холуйан 3 төгүл үрдэтэллэр. Онтон биһиэхэ хас биирдии эмкэ бырыһыанынан ааҕыллар. Ол атыылыыр эбиискэбит 2001 с. 50,8%, 2002 с. 34,21% тэҥнэспитэ. Ол аата атыылаһааччыга эмп 16% чэпчээбит, онтон биһиэхэ барыыспыт соччонон көҕүрээбит. Дьон туһугар үлэ диэтэххитинэ, сыыстарбаккыт. Хомойуох иһин, маны дьон өйдөөбөт. Эверстов чаһынай аптекатыгар дьон санаатыгар эмп быдан чэпчэки. Дьиҥинэн, адьас тэҥ кэриэтэ сыана лаахтар. Холобура, 200 мл гемодез биһиэхэ 39 солк. 55 харчы, Эверстовка - 57 солк.. «Матерна» диэн витамин биһиэхэ биир мөһөөҕүнэн чэпчэки.

Өссө биир түгэннэ болҕомтоҕутун уураргыт табыгастаах. Дойду үрдүнэн атыыланар эмп 40%-на албын. Биһиги государственнай аптека ирдэбилинэн хас кэлбит партия эмтэн Дьокуускайга сертификация уонна хонтуруол лабораториятыгар ыытан, анализтатан, көҥүл ылан эрэ баран атыыга таһаарабыт. Онон улуус балыһатын оҥоһуллар эминэн хаачыйар, улуус хаһынатыгар кырата суох нолуогу төлүүр, пенсионнай уонна да атын фондаларга үп киллэрэр государственнай аптеканы өйүүр ордук буолаарай?

Киэҥ-куоҥ, сырдык, атыылыыр эмэ баай, элбэх үлэһиттээх, өр сыллар устата эминэн хаачыйбыт аптекабыгыгар эһигини үөрэ көрсөбүт. Эһиэхэ, хайҕаан, алҕаан аахар, сүбэ-ама ыйытар дьоммутугар, кырдьаҕастарга баҕа махталбытын тиэрдэбит. Куруутун эһиги тускутугар кыһаллыахпыт диэн бигэ тылбытын биэрэбит. Самаан сайын кэлбитинэн чэлгийэ турдун Наммыт сирэ, чэгиэн-чэбдик буолуҥ, күндү дьоммут.

Розалия ИВАНОВА

01 иһитиннэрэр

ЭБЭЭҺИНЭҺИН ТОЛОРБОТ ЭРЭМНЬИТЭ ДЬОҔУС

Оҕо-уруу, ыарыһах-кыаммат олорор-хонор туттуулара ураты болҕомтолоохтор. Манна үлэлиир вахтердар-воспитаттеллэр, ньээнкэлэр-сиэстэрэлэр биир сүрүн соруктара көрөр-истэр бүөбэйдэһээччилэрин үлүгэртэн өрүһүйүү, алдьархайтан арангачылааһын. Дьиҥуурунай дьонун сытыартаан сыныатарыгар ахсааннарын чуолкайдыыр уонна баһаарынай сулууспа диспетчеригэр телефонунан этэн бэлиэтэттэрэр. Бу сибээһи бээрэбиэркэлээһини сэргэ суһал көмөҥу ыҥырарга эрчиллии. Соторутааҕыта аҕай быыһыыр этэрээккэ эрийэн кэпсэппит киһи соһуччу быһылаан быыппаһыннаҕына даҕаны өмүттүбэт. Түүн утуйбакка-улугурбакка олоруохтаах. Уот ситимин, тахсар ааннар, огнетушителлэр туруктарын көрүтэлээһинтэн ураты атыҥҥа аралдьыйыа суохтаах.

Бэс ыйын 30 күнэ үүнэр түүн Иркутскай уобалас Жигалово куоратыгар оҕо приютугар баһаар буолбута. Сабаҕаланар төрүөтэ — электрозамыкание. Баһаарынайдар кэлиилэригэр мас дьиэ олоччу кутааламмыт этэ. Ол эрээри 21 туох да айыыта-харата суох тыыннаах дуоһа эмсэҕэлээбэтэҕэ. Таҥара көмөтүнэн буолбатах. Түүннүү дьуһуурунайдар итинник түгэннэ былаан ыйыытынан дьулурбатык дьаһаммыттар.

Сайын аайы Хамаҕаттаҕа республиканскай суолталаах «Лингва» лаҕыр аһыллар. Төгүрүк суукка үлэлиир оҕо-эмп тэрилтэтэ уоту-суоһу бэйэтэ автоматически биллэрээччитэ суох буолара сатаммат. Баһаарынай инспекция баар балаһыанньаны учуоттаан телефон өнөтө баарынан устуупка оҥорон көҥүллээбитэ. Ол аппарат бэлэми сэргэхситэргэ туһаныллыбата. Түөлбэ олохсуйуоҕуттун оҕо ахсааныгар сводка бэриллибитэ. Лаҕыр начальнига Надежда Макарова эппиэттээх персонал эбэһинэһин толорторбото. Арай иккис сезоннаа ананааччы салайааччы ити итэҕэһи туораттаран абыраарай?

А. НОВГОРОДОВ

Куйаас күннэр күүтүллэллэр. Сөтүөнү сөбүлээччилэр, балыксыттар ууга сэрэхтээх буолуҥ. Билбэт сиргитигиэр сөтүөлээмэн!

Өрүс арыытыгар оттооччулар ууну туораахынна ураты сэрэхтээх буолуҥ! Хас биирдии оҥочо регистрациялаах, быыһыыр средстволардаах буолуохтаах.

Намнааҕы ГИМС

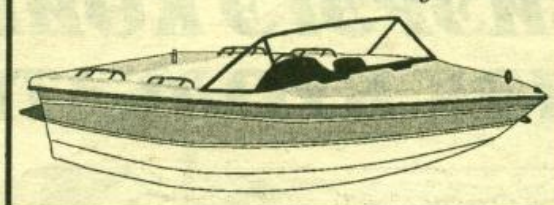

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

Убаастыыр, ытыктыыр коллегабытын, Россия профтехүөрэхтээһинин туйгунун, сэрии, үлэ ветераанын **МАЛЬЦЕВ Петр Васильевичны** 75 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эн СПТУ-2 аһыллыаҕыттан иитэр-үөрэтэр сыралаах үлэҕэ 25 сыл устата элбэх оҕону идэҕэ үөрэтэн, бары дьоҕургун, сатабылгын ууран туран бэриниилээхтик үлэлээн кэлбиккин үрдүктүк сыаналыыбыт! Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, кырдьары билиммэккэ, ыарыыга ылларбакка уһун, дьоллоох олоҕу олороргор баҕарабыт!

Намнааҕы профлицей администрацията, профкома, коллектива

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Куплю 2-комнатную квартиру в панельном доме в с. Нам. **Тел. посредника: 21-938. Звонить в любое время.**

«Юбилейнай» маҕаһыын таһыгар 2 хостоох приватизацияламмыт квартира атыыланар. **Тел.: 21-968, 22-352.**

Продаю емкость оцинкованную 1,5 куб. Доставка. **Тел.: 21-218.**

ВНИМАНИЮ ИНВАЛИДОВ, ИМЕЮЩИХ СПЕЦ. АВТОТРАНСПОРТ ПО ЛИНИИ МИНТРУДА!

В связи с поступлением финансирования на компенсацию эксплуатационных расходов транспортных средств, просим подойти в управление социальной защиты в каб. 212 администрации улуса со следующими документами:

1. Заявление
2. Копия паспорта
3. Копия карточки МСЭ (розовая)
4. Копия паспорта транспортного средства
5. Отметка о прохождении техосмотра на текущий год.

Управление социальной защиты

Клавдия Ильинична Максимова-Сайыына дьарыга саҕаланар:

16.07-17.00-21.00-**стресс устуута**	**Мастер алаас дьарык:**
17.07-17.00-91.00-**ыраастааһын**	17.07-13.00-16.30
18.07-17.00-21.00-**арчылааһын.**	18.07-13.00-16.30
Сыаната биир күнүгэ 100 солк.	**Сыаната 300 солк.**

Буолар сирэ: Нам начальнай оскуолатын спортсаалата.

Считать недействительным диплом 4Т № 221589, выданный Намским педколледжем в 1996 г. 24 июня Соловьевой Ольге Михайловне.

Считать недействительным аттестат о среднем образовании А № 558953, выданный 24 июня 1990 г. Чернышевской средней школой Вилюйского улуса на имя Данченко Валерии Валерьевны.

КИРИЛЛИНА МАРИЯ НИКОЛАЕВНА

Кириллина Мария Николаевна 1927 с. муус устар 24 күнүгэр Нам улууһун 2 Модут нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Сэрии сылларыгар тулаайах хаалаан эбэтигэр иитиллибитэ. 1941 с. Хатыҥ Арыы начальнай оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Нам сэттэ кылаастаах оскуолатын 1948 с. бүтэрбитэ. 1948 сылтан 1958 сылга дылы Нам оройуонун культуратын отделыгар, Үөдэйгэ, Таастаахха библиотека сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. 1958-1961 сс. Дьокуускайга советскай-партийнай оскуоланы бүтэрбитэ.

Петров Евтропий Иннокентьевичка кэргэн тахсан Ньурбаҕа баран отделение зоотехнигынан 1967 сылга дылы үлэлээбитэ. 1967 сылтан 1977 сылга диэри Күндээдэ нэһилиэгин сельсоветын переседателэ. 1977 сылтан Намҥа кэлэн Бөтүҥ отделениетыгар зоотехнигынан үлэлээбитэ. Өр сылларга Бөтүҥ нэһилиэгин кырдьаҕастарын сэбиэгин салайбыта. 1996 сылтан Нам селотугар олорбута. Манна олорон олоххо актыыбынай позициялааҕа өссө арыллыбыта. «Иэйии» кулуун биир тутаах чилиэнэ.

Саҥа аһыллар тэрилтэлэри, дьиэлэри алҕаһыҥҥа ыҥырыкка сылдьара, элбэх ыһыахха, үбүлүөйгэ, быраахынньыкка алгысчыгынан сылдьыбыта.

2003 с. бэс ыйын 12 күнүгэр Дьокуускай куоракка ыытыллыбыт П.А. Ойуунускай 110 сааһыгар аналлаах «Ытык тыл» республикатаа ҕы алгысчыттар күрэхтэһиилэригэр бастаан «Ытык алгысчыт» диэн ааты ылбыта, дипломунан бэлиэтэммитэ.

Үс оҕо амарах ийэтэ, 10 сиэн арчылыыр эбэтэ. Кэнники сылларга христианскай итэҕэл Нам улууһугар сайдарыгар алгыс үлэни ыыппыта.

Сахалыы таҥаһы таҥнан-симэнэн уһуннук уустаан-ураннаан саҥаран, сахалыы сиэри-туому тутуһан, алгыһы, таҥараны иннигэр уктан чахчы даҕаны айыыһыт уобараһын санатара биһиги Мария Николаевнабыт. Ити уобараһа биһиги өйбүтүттэн-санаабытыттан сүтүө суоҕа, өссө күүскэ дьонун-сэргэтин арчылыа диэн эрэнэбит.

Улуус дьаһалтата
Улуус мунньаҕа
Ветераннар сэбиэттэрэ

Администрация, профком Намской ЦУБ выражают глубокое соболезнование Трапезниковой Татьяне Ивановне, лаборантке КДЛ, внучке Байрак Анне Ивановне, медсестре родильного отделения, по поводу кончины любимой мамы, бабушки
СМИРНОВОЙ Галины Александровны.

КИРИЛЛИНА Мария Николаевна
бу дыыл от ыйын 8 күнүгэр өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Намтан, Бөтүҥтэн Кириллиннэр, Евстафьевтар, Элгээйиттэн Ивановтар.

Ытыктыыр дьүөгэм, үлэ, тыыл ветерана
АТЛАСОВА Фекла Егоровна
эмискэ ыараханнык ыалдьан күн сириттэн барбытынан кыргыттарыгар, сиэннэригэр бэйэм дириҥ кутурҕаммын биллэрэбин.
Хатырык оскуолатыгар бииргэ үөрэммит доҕоро Сивцева Мария Григорьевна.

Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Эверстова Александрэ Васильевнаҕа кини тапталлаах аҕата, үлэ, тыыл ветерана
ЭВЕРСТОВ Василий Софронович
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Хатыҥ Арыы детсадын коллектива.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Таптыыр кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, дьиэ кэргэммит туллар тутааҕын, тирэнэр тирэҕин Собакин Петр Петровичы күн сириттэн сүтэрбиппит от ыйын 16 күнүгэр биир сыла буолар.

Петр Петрович 1947 сыллаахха муус устар 19 күнүгэр Нам оройуонун Маймаҕа бөһүөлэгэр Петр Иванович Собакин, Александра Гаврильевна Попова дьиэ кэргэнигэр бастакы оҕонон төрөөбүтэ. Сэрии бүтээтин эрэ кэннэ төрөөбүт буолан аас-туор олох амтанын билбитэ. Дьоҕурдаах, сытыы, булугас өйдөөх уол оскуоланы бүтэрэн баран Намнааҕы 2 №-дээх орто профессиональнай-техническэй училищеҕа киирэн суоппар идэтин баһылаабыта. Армияҕа ыҥырыллан автомобиль суолларын уонна аэродромнары тутар чаастарга сулууспалаабыта.

Ити кэниттэн өр сылларга Максим Аммосов аатынан совхозка суоппардаабыта, оройуоҥҥа, совхоһугар үрдүк производственнай көрдөрүүлэринэн бастыҥнар ахсааннарыгар сылдьыбыта. Ол да иһин оройуон биир төгүллээх, совхоз үс төгүллээх чемпион-суоппара буолан аалай лиэнтэни ылбыта. Ити оччолорго улахан ситиһии этэ.

Кэргэннэнэн, дьиэ-уот туттан, оҕо-уруу тэнитэн, үтүө үлэтинэн дьон ытыктабылын ылан дьоллоохтук-соргулаахтык олорбута.

Дуобатынан умсугуйан дьарыктанара. Хара өлүөр диэри улууска иннин биэрбэтэх дуобатчыт этэ — биир да хотторуута суох 13 төгүл улуус чемпиона буолбут ким даҕаны суох. Күүстээх спортсмен 1981 сыллаахха Саха АССР чемпионатыгар кыттан үһүс миэстэлэммитэ, республика дуобатчыттара аахсар, кинини кытары оонньоотохторуна астынар киһилэрэ буолбута. Кэтэхтэн суруйсан дуобаттааһын чемпионата диэн Саха сиригэр үөдүйэ сылдьыбыта. Ити үлэ дьонугар олус табыгастаах тэрээһин этэ — үлэҕиттэн, дьиэҕиттэн-уоккуттан тэйбэккэ, онно-манна баран-кэлин күнү-дьылы бараабакка эрэ күрэс былдьаһыы, республика бары мунньуктарыгар тиийэн күүстээхтэри кытары көрсүһүү. Петр Петрович манна 1995 сыллаахха чемпионнаабыта. Хатырыкка дуобатчыттар түмсүүлэрин салайан эдэр талааннары булууга, кинилэр дьоҕурдарын үрдэтиигэ элбэх сыратын биэрбитэ.

Тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит сырдык мөссүөнэ биһиги сүрэхпитигэр өрүү баар буолуо.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ

РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — **21496**; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; **"НАМ" ТРК** — 21632; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка аккаастыын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. ***Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.***

***"ЭНСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талылынна уонна таҥылынна "Энсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай ситимигэр.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,5 бэчээт. лиис.
Көҥүл сыананан атыыланар
Индекса — 54889. Тираһа — 1640
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч. 14.07. 2003
Сакаабын №-рэ — 85